

FOLKEHØGSKOLERÅDET

Folkehøgskolene
Folkehøgskoleorganisasjonene
Folkehøgskolebladene

J.nr. 63/16/Rundskriv
FHSR-rundskriv 19/16
Oslo 21. september 2016

RETTIGHETSAVGIFTER - AVTALER FOR BRUK AV TEKST, LYD OG BILDE

Det finnes flere avtaler for bruk av lyd og bilder som skal sikre rettighetshaverne inntekt for sine åndsverk. De avtalene som angår folkehøgskolen er først og fremst Kopinor, Tono, MPLC og Norwaco.

Innledningsvis vil vi peke på hva Kunnskapsdepartementet skriver i et brev til Orkdal kommune 14.april 2008:

Når det gjelder bruk av filmverk i skolesammenheng, uttaler imidlertid departementet i Ot.prp. nr. 15 (1994-95) side 126 at fremføring innen den ordinære klasseromsundervisningen skal anses for "privat". Bakgrunnen for dette er at det i en slik undervisningssituasjon antas å foreligge nære relasjoner mellom læreren og elevene. Ved lov 17. juni 2005 nr. 87 ble uttrykket "fremføres utenfor det private område" i Lov om rett til å se og høre lyd og bilde erstattet med "utviklingsmessig". Det ble ved endringen ikke tilsiktet noen realitetsendring, jf. Ot.prp. nr. 46 (2004-2005) side 22. Bestemmelsen må således forstås på samme måte som tidligere.

Med andre ord vil det, uten klarering (for eksempel lisens) fra rettighetshaver, være adgang for en lærer til å vise en film for en hel klasse dersom dette er en del av den ordinære klasseromsundervisningen.

Finner derimot fremføringen av filmverket sted i undervisning av større grupper eller flere klasser, vil slik bruk normalt måtte klareres.

Det ovenstående gjelder etter Folkehøgskolerådets forståelse områder som MPLC og Norwaco berører. Vi mener at undervisningen og hele den enkelte folkehøgskole er å forstå som en «klasse», men vi har ikke tatt dette eller det vi skriver nedenfor opp juridisk. Skolene må selv vurdere om det er nødvendig å inngå avtaler med MPLC og Norwaco.

Aktuelle avtaleområder:

Kopinor

Folkehøgskolerådet har inngått avtale med Kopinor på vegne av alle folkehøgskolene om kopiering fra bøker, internett og noter.

FOLKEHØGSKOLERÅDET

Tono

Vi viser til «[Åndsverkloven](#)» og tolker den dit at fremføring av musikk i undervisningsøyemed er fritatt for TONO-vederlag. Det betyr at all framføring av musikk, av og for elever, der framføringen er for skolens elever eller en del av undervisningsopplegget, er fritatt for vederlag til TONO. Er det et åpent arrangement, skal en melde dette inn til TONO.

MPLC

Avtale for bruk av spillefilm på skolen. Bruker en spillefilm i det offentlige rom, skal en betale avgift for dette. En slik avgift fremkommer i MPLC-avtalen som gir skolen rett til fri bruk av spillefilm. Denne avgiften faktureres til hver skole fra MPLC en gang i året.

Norwaco

Dette er lisens for opptak og bruk av kringkastingsprogram og norsk film. Norwaco skriver at viss en lager opptak av TV eller norske filmer, podcast eller annen nedlasting av kringkastingsprogram, så skal en betale avgift for dette gjennom Norwaco. Skolene bør med andre ord vurdere om de bruker film eller TV-opptak. Det er viktig å presisere det som står i punkt 1 i avtalen Norwaco bygger på – at denne avtalen kun gjelder opptak – ikke direkte streaming av program lagret hos f.eks. NRK eller TV2 .

For mer info om avtalene, sjekk «Folkehøgskolen fra A til Å» på <http://www.folkehogskole.no/fhsr/>

Med hilsen for Folkehøgskolerådet

Edgar Fredriksen /s/
leder

Odd Arild Netland /s/
sekretær